

dem, som ikke ville see, det nytter slet ikke. Men jeg har den inderlige Tro om disse danske Mænd, at de gjerne ville see og lade sig overbevise, saa at de muligviis kunde komme til at see Sagen i et andet Lys. Jeg vil tillige ønske, at disse gode Mænd ville være overbeviste om, at de ville troe paa, at det er os en dyb Hjerteforg, dersom vi nu ved denne endelste Afgjørelse skulle være affaarne fra enhver Mulighed af at vende tilbage til den gamle Lov, som vi elske, at det vilde være os en dyb Hjerteforg, dersom vi nu virkelig forstedse skulde være nøbte til at tage Afsted med den. Jeg vilde ønske, at de kunde og vilde troe paa, at det er os en dyb Hjerteforg; thi saa vilde de ogsaa troe, at det Nei, vi maae udtale, kommer af en inderlig Kjærlighed til vort Fædreland og fra vor inderste og bedste Overbeviisning, og saa vilde de tillige, idet de ville agte vor Sorg, om de end ikke kunne forstaae den, bidrage til, at det Nederlag, vi maae være forberedte paa at lide, ikke skal blive ledsaget med Haan og Spot, som der ellers nok kunde være Grund til at frygte for vilde see. Men, hvordan det end skal gaae, vil jeg udtale, at jeg vil ikke fortryde, at jeg har været med at værne om den gamle Grundlov indtil det Sidste. Jeg har hjulpet den med Glæde, ledsaget den med inderlig Deeltagelse, seet, at der under Ly af den er fremvoget et kirkeligt og borgerligt Liv i Danmark, som jeg ikke nogenstunde før har seet. Jeg har seet med Sorg, at denne Lov er bleven indskrænket, men jeg har trøstet mig med, at det var et Kjærlighedsoffer, der blev bragt for dem, for hvis Skyld intet Kjærlighedsoffer var for tungt; jeg har glædet mig til og haabet paa, at den kunde vindes tilbage, og derfor kan jeg kun her udtale, at jeg umuligt kan fortryde, at jeg nu ogsaa er med at værne om denne Lov indtil det Sidste, og bede om, at det Nei, jeg udtaler, maa blive betragtet som et Nei, der udgaaer fra mit Hertes inderste Overbeviisning.

Formanden: Inden Forhandlingen gaaer videre, vil jeg blot minde Thingets ærede Medlemmer og maaskee navnlig dem, som ikke i de sidste Aar have taget Deel i Forhandlingerne, om, at det har været Stik og Brng at

brage endog saa temmelig snevre Grændser for Forhandlingen, naar der er Spørgsmaal om, hvorvidt en Sag skal standfæses, og et Udvvalg udsættes. Det er ikke min Agt i saa Henseende at gaae meget strengt frem, jeg vil tværtimod rette mig efter Stemningen i selve Thinget; men jeg vil dog henstille til ærede Medlemmer, om de ikke maatte ville tage noget Hensyn til den Praxis, der har fundet Sted, idet Spørgsmaalet nu foreligger i en noget begrændset Form.

Kirke- og Undervisningsministeren:

Det kan selvsjlgelig ikke falde mig ind at nære den ringeste Tvivl om, hvad den sidste ærede Taler hittede om den Smerte, der for ham vilde være forbunden med, at Danmarks Riges Grundlov ikke blev aldeles uforandret. Jeg kan vel indrymme ham, at, naar han vil anatomere Lovforslaget som en Blomst, vil han ganske vist finde et Punkt, som er forskjelligt fra Grundloven af 1849; men, hvorvidt han har Ret til at sige, at det er det egentlige Hjertesud, staaer ikke klart for mig. Grunden, hvorfor jeg bad om Ordet, var, at jeg vilde anmode det ærede Medlem og den første høierverdige Taler (Grundtvig) om lidt mere at fastholde, hvorledes Situationen er. Her er jo Tale om at sammensmelte de to Forsatninger. Det er Hovedsagen, og denne Situation maae de ærede Herrer vel holde sig for Die. Jeg har ikke den mindste Tro paa, at en gjentagen Drøftelse her vilde føre til noget andet Resultat. Jeg kan forsikre, at jeg for mit Vedkommende ikke med Letsindighed er gaaet ind paa Sagen, som den nu foreligger, og jeg er fuldt overbeviist om, at de Medlemmer af Thinget, som have deeltaget i tidligere Forhandlinger, have saa nøie søgt at sætte sig ind i Sagen og ere fra alle Sider saa nøie blevene fatte ind i den, at jeg stærkt tvivler om, at der kan tilføres noget nyt Moment. Jeg lyttede meget nøie til den første ærede Talers Ord og ventede, at han havde gjort opmærksom paa et andet Punkt end det, han stærkt fremhævede som et, han meente ikke var nøie undersøgt. Det forekommer mig, at den Omstændighed, at den høierverdige Taler ikke kunde finde Andet end det Punkt, som han fremhævede, nemlig det for-